

Richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Gedeeltelijke intrekking van de aanwijzing
tot Beschermd- en Staatsnatuurmonument
“Oeverlanden langs de Linge”

Ministerie van
Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Gedeeltelijke intrekking van de aanwijzing
tot Beschermd- en Staatsnatuurmonument
“Oeverlanden langs de Linge”

24 december 1998

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Directie Oost
Verzetslaan 30
Postbus 554, 7400 AN Deventer
tel. 0570-668888
fax. 0570-668866

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1. Inleiding	1
2. Inkadering activiteit	2
2.1. Voorgenomen activiteit	
3. Beschermingsformules SGR	3
3.1. <i>stap 1. Aantasting waarden</i>	
3.2. <i>stap 2. Zwaarwegend maatschappelijk belang</i>	
3.3. <i>stap 3. Realisatie van de activiteit elders of op een andere manier</i>	
3.4. <i>stap 4. Compensatie</i>	
4. Beschermingsformules Habitatrichtlijn	6

Bijlagen

1. Lijst van inspraakreacties en adviezen
2. Hoofdpunten van het advies van de Commissie voor de Milieu-effectrapportage

1. INLEIDING

De startnotitie *Gedeeltelijke intrekking van de aanwijzing tot Beschermd- en Staatsnatuurmonument van de Oeverlanden langs de Linge*¹ is opgesteld in het kader van het besluit over de aanleg van de Betuweroute. Ten gevolge van dit besluit zal het meest zuidelijke deel van het Beschermd- en Staatsnatuurmonument worden ingericht ten behoeve van de Betuweroute en afgeleide activiteiten. Het is noodzakelijk dat de aanwijzing tot Beschermd- en Staatsnatuurmonument voor dit deel wordt ingetrokken. NS Railinfrabeheer is de initiatiefnemer en de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is bevoegd gezag in deze procedure.

De mer-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 7 oktober 1998. De startnotitie heeft van 7 oktober 1998 tot 4 november 1998 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn de wettelijke adviseurs en de belanghebbenden in de gelegenheid gesteld hun adviezen en opmerkingen met betrekking tot de richtlijnen kenbaar te maken. Verder is de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. De commissie MER heeft op 4 december 1998 advies uitgebracht. In bijlage 1 staat een overzicht van de ingekomen reacties en adviezen. Bij het opstellen van de richtlijnen is rekening gehouden met de adviezen, commentaren en opmerkingen. De hoofdpunten van het advies van de Commissie mer vindt u in bijlage 2.

Aangezien voor het tracé van de Betuweroute reeds een MER-procedure is doorlopen, in het kader van het Tracébesluit en de PKB-procedure, beperken deze richtlijnen zich tot die zaken die in verband met de gedeeltelijke intrekking van de aanwijzing in het kader van de Natuurbeschermingswet relevant zijn. De opzet van deze richtlijnen is hieraan aangepast. Er wordt vanuit gegaan dat het MER de wettelijke regels voor de inhoud van een MER¹ bevat.

¹ Wm, artikel 7.10

2. INKADERING ACTIVITEIT

Het tracé van de Betuweroute snijdt het Beschermd- en Staatsnatuurmonument op het meest zuidelijk deel aan. Aanleg van de Betuweroute is pas mogelijk als de aanwijzing tot *Beschermd- en Staatsnatuurmonument voor dit deel wordt ingetrokken*.

Voor deze gedeeltelijke intrekking dient de Natuurbeschermingswet gevolgd te worden. Het plangebied is een ecologisch kerngebied zoals genoemd in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Derhalve gelden hier de beschermingsformules zoals genoemd in het SGR. Het aangrenzend vogelgebied Linge Oevers zal worden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. Dit is een nieuwe ontwikkeling ten opzicht van de PKB en het Tracébesluit Betuweroute. Op grond van jurisprudentie wordt vooruitlopend op de feitelijke aanwijzing beoordeling van de externe werking van de Betuweroute op grond van de Vogelrichtlijn wenselijk geacht. Hiervoor wordt uitgegaan van de beschermingsformules van de Habitatrichtlijn².

Aangezien het tracébesluit reeds is genomen dient in het MER duidelijk te worden gemaakt hoe de voorgenomen activiteit er uitziet en welke bandbreedte in dit besluit nog aanwezig is voor mogelijke aanpassingen van de voorgenomen activiteit.

2.1. Voorgenomen activiteit

In het MER dient met name het volgende beschreven en beargumenteerd te worden:

- technische randvoorwaarden zoals de grootste hellingen, kruising met de Linge, trasering, hoogteligging, brongerichte maatregelen (tijdens aanleg en gebruik);
- uitvoering (taluds met bermen)³, dwarsprofielen; verwachte frequenties, uitgedrukt in aantal (en type) treinen per rijrichting, per relevant dagdeel (dag, avond, nacht) en per jaar, maximale piekbelasting;
- aard en waarde van vegetatie op de steunberm en het dijktaalud;
- geplande landschappelijke inpassing.

² Tussen de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn bestaat een belangrijke koppeling: de Habitatrichtlijn stelt dat voor de gebieden die vallen onder de werking van de Vogelrichtlijn de Beschermingsformules van de Habitatrichtlijn

³ In dit verband wordt opgemerkt dat de bestaande Zuiderlingedijk op een dijklichaam ligt dat een 'normale' taludhelling kent (met andere woorden zonder steunbermen)

3. BESCHERMINGSFORMULES SGR

Het onderhavige gebied is aangeduid als ecologisch kerngebied in het SGR, derhalve dienen de beschermingsformules van het SGR te worden doorlopen.

De toepassing van de beschermingsformules uit het SGR voor de kerngebieden vindt plaats volgens een stappenschema:

1. Is er sprake van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden, of (ingeval van nog niet gerealiseerde natuurontwikkelingsgebieden) van het onomkeerbaar verloren gaan van ontwikkelingsmogelijkheden?
2. Is er sprake van een zwaarwegend maatschappelijk belang?
3. Kan de activiteit elders of op een andere manier worden gerealiseerd?
4. Wat zijn de mogelijkheden voor compensatie indien ook na mitigeren aanwijsbare schade optreedt?

In het MER moeten deze stappen doorlopen worden.

3.1. Stap 1. Aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden

Via een beschrijving van de bestaande toestand en de milieueffecten kan inzicht worden gegeven in stap 1: is er sprake van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden? Het studiegebied wordt bepaald door de reikwijdte van de effecten.

Bestaande toestand

In het MER moeten de huidige en potentiële waarden van het gebied beschreven worden voor zover deze door de activiteiten kunnen worden aangetast. Hierbij wordt met name gedacht aan⁴:

- hydrologische verbindingen van het gebied met de Linge;
- reliëf;
- aanwezigheid knotwilgen en beplantingen;
- verkavelingsstructuur;
- vogelsoorten (rode lijstsoorten);
- aanwezigheid broed-, rust- en fourageergebieden;
- vegetatiegradiënt.

Aantasting van de natuurlijke kenmerken

Effecten die de natuurlijke kenmerken kunnen aantasten dienen beschreven te worden. Hierbij wordt gedacht aan:

- verstoring door geluid, trillingen, zicht en licht;
- aantasting van de hydrologie door de steunberm;
- aantasting van de wetlandgradiënt door de inrichting van de zuidoever;
- aantasting broed-, rust- en fourageergebieden.

⁴ Gevraagd wordt gebruik te maken van de informatie van de Beheersvisie Oeverlanden langs de Linge

Conclusie stap 1

Na de beschrijving van de bestaande toestand en de aantasting van de natuurlijke kenmerken dienen in het MER conclusies te worden getrokken ten aanzien van stap 1: is er sprake van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden?

3.2. Stap 2: is er sprake van een zwaarwegend maatschappelijk belang?

In deze stap moet worden aangetoond dat bij aantasting van de natuurlijke waarden er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn die de aanleg van de Betuweroute door het gebied rechtvaardigen.

3.3. Stap 3: kan de activiteit elders of op een andere manier worden gerealiseerd?

In deze stap zal moeten worden aangegeven of alternatieve oplossingen tot de mogelijkheden behoren die de natuurlijke kenmerken van het gebied minder aantasten. Hierbij wordt aandacht gevraagd voor de volgende aspecten.

Uitvoeringsalternatieven

Binnen de ruimtelijke grenzen van het Tracébesluit dient onderzocht te worden of in het studiegebied het ruimtenbeslag in noordelijke richting van de Betuweroute en de verschoven Zuiderlingedijk kan worden verminderd door:

- een nog strakkere bundeling met de A15;
- de toepassing van damwandconstructies of andere baanconcepten. In dit verband kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het 'verlengen' van de nieuw aan te leggen bruggen (Betuweroute en Zuiderlingedijk) over de Linge zowel naar het oosten als het westen.

Indien een strakkere bundeling en/of toepassing van damwanden of andere constructies (verlengde bruggen) in voorliggend geval niet mogelijk zijn of geen reële oplossing bieden voor de te verwachten effecten, moet dit worden onderbouwd in het MER.

Inrichtingsalternatieven

In het kader van de m.e.r. moet onderzocht worden of het huidige ontwerp qua inrichting milieuvriendelijker kan worden gemaakt. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan:

- een specifieke inrichting van de steunberm c.q. het noordelijk talud van de Zuiderlingedijk;
- bij de zuidoever van gebied oost een taludverflauwing in de aarde aanbrengen met een ondiepe gradiënt naar en in de plas om zo de oorspronkelijke wetlandgradiënt weer terug te brengen.

Directie Oost

0 Bieb.

Geadresseerde

	
Commissie voor de milieu-effectrapportage	
ingekomen:	11 FEB. 1999
nummer:	118-94
doorkies:	983-61
aanpak:	VB
aanpak:	gl

landbouw, natuurbeheer
en visserij

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		TRCLNVO/14/VRS	26-01-99
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Richtlijnen mer Oeverlanden langs de Linge		0570-668857	

Hierbij doe ik u een rectificatie toekomen op de richtlijnen voor het milieu-effectrapport Gedeeltelijke intrekking van de aanwijzing tot Beschermd- en Staatsnatuurmonument "Oeverlanden langs de Linge" die ik u bij brief DO kenmerk 99915510/MSK gedateerd 13 januari 1999 heb doen toekomen.

Anders dan ik heb aangegeven in paragraaf 3 van de richtlijnen maakt stap 4: "Wat zijn de mogelijkheden voor compensatie indien ook na mitigeren aanwijsbare schade optreedt?" geen deel uit van de Beschermingsformules SGR. De kop van paragraaf 3.4 wordt daarmee "Compensatie".

Ten overvloede deel ik u mede dat op basis van de richtlijnen het milieu-effectrapport wordt opgesteld.

Ministerie van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Directie Oost
Verzetslaan 30
Postadres: Postbus 554
7400 AN Deventer
Telefoon: 0570-668888
Fax: 0570-668866

DE DIRECTEUR,

ir. D.P. Visser

Meest milieuvriendelijk alternatief

In het MER zal een alternatief moeten worden aangegeven dat de natuurlijke kenmerken het minste schaaft, dit wordt het meest milieuvriendelijk alternatief genoemd.

Conclusie stap 3

In het MER moet worden aangegeven of er alternatieve oplossingen zijn die er zorg voor dragen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Indien dit wel het geval is zal een overzicht moeten worden gegeven van mogelijke alternatieven en de mate waarin zij de natuurlijke kenmerken aantasten.

3.4. Stap 4: compensatie

In het MER zal moeten worden aangegeven welke compenserende maatregelen worden getroffen voor de aangetaste natuurlijke kenmerken bij uitvoering van het initiatief. Duidelijk moet worden hoe de maatregelen zijn gerelateerd aan de aan te tasten waarden. De compensatie van de natuur- en landschapswaarden als gevolg van de Betuweroute is geregeld bij de behandeling in de Tweede Kamer van het Kabinetsbesluit van april 1995. Op grond van de (onderliggende) inventarisaties en rapporten in het kader van de Projectnota/-MER, de Planologische Kernbeslissing en het Tracébesluit, inclusief Landschapsplan Betuweroute moet worden aangegeven hoe de compensatie van de natuur- en landschapswaarden in het plangebied Oeverlanden langs de Linge is meegenomen in het besluitvormingsvormingstraject.

4. BESCHERMINGSFORMULES HABITATRICHTLIJN

Voor de beoordeling van de externe effecten van de Betuweroute op het aangrenzend vogelgebied Linge Oevers wordt uitgegaan van de beschermingsformules van de Habitatrichtlijn. De volgende vier stappen staan centraal bij de vergelijking en beoordeling van de milieugevolgen:

1. Bestaat er zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast?
2. Als die zekerheid niet bestaat, zijn er alternatieve oplossingen die deze zekerheid wel kunnen geven?
3. Bestaan er dwingende redenen van groot openbaar belang om het project te rechtvaardigen indien aantasting van de natuurlijke kenmerken plaatsvindt en bij 'ontstentenis' van alternatieve oplossingen?
4. Welke compenserende maatregelen worden getroffen indien het project wordt uitgevoerd?

Voor de beantwoording van de vragen kan gebruik worden gemaakt van de informatie uit het voorgaande hoofdstuk (Beschermingsformules SGR), waarbij de beantwoording wordt toegespitst op de externe effecten van de Betuweroute.

BIJLAGE 1

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats
1.	19981009	L. Kunst	Gorinchem
2.	19981105	Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, Directie Zuid-Holland	Rotterdam
3.	19981028	Natuur- en Recreatieschap Lingegebied	Kerk-Avezaath
4.	19981103	Gemeente Gorinchem	Gorinchem
4a.	19981116	idem	idem
5.	19981113	Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, Directie Oost Nederland	Arnhem
6.	19981204	Commissie MER	Utrecht

BIJLAGE 2

Hoofdpunten van het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage

De startnotitie *Gedeeltelijke intrekking van de aanwijzing tot Beschermd- en Staatsnatuurmonument van de Oeverlanden langs de Linge* is opgesteld in het kader van het besluit over de aanleg van de Betuweroute. Ten gevolge van dit besluit zal het meest zuidelijk deel van het Beschermd- en Staatsnatuurmonument worden ingericht ten behoeve van de Betuweroute en bijbehorende activiteiten. Het is noodzakelijk dat de aanwijzing tot Beschermd- en Staatsnatuurmonument voor dit deel wordt ingetrokken. NS Railinfrabeheer is de initiatiefnemer en de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is bevoegd gezag in deze procedure.

Aangezien voor het tracé van de Betuweroute reeds een m.e.r.-procedure is doorlopen, in het kader van het tracébesluit en de PKB-procedure, beperkt dit advies zich tot die zaken die in verband met de intrekking van de aanwijzing in het kader van de Natuurbeschermingswet relevant zijn.

De activiteit vindt plaats in een ecologisch kerngebied, zoals vermeld in het Structuurschema Groene Ruimte, gelegen naast een gebied wat valt onder de Vogelrichtlijn. De Commissie adviseert in het MER het stappenplan van de beschermingsformule van de Habitatrichtlijn te volgen en het stappenplan behorende bij de beschermingsformule van het SGR. Tevens dient aangegeven te worden hoe voldaan wordt aan de Natuurbeschermingswet.

